

Digitaliseret af | Digitised by



Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Jacobæus, Matthias.; [Matthias Jacobæus].
[Latinsk universitetsprogram ved Anna Fincke,
Casp. Bartholins Hustrus død. Hafn. 1. Nov.
1677]

Udgivet år og sted | Publication time and place: [Hafn.], 1677

Fysiske størrelse | Physical extent:

1 bl.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommersielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.



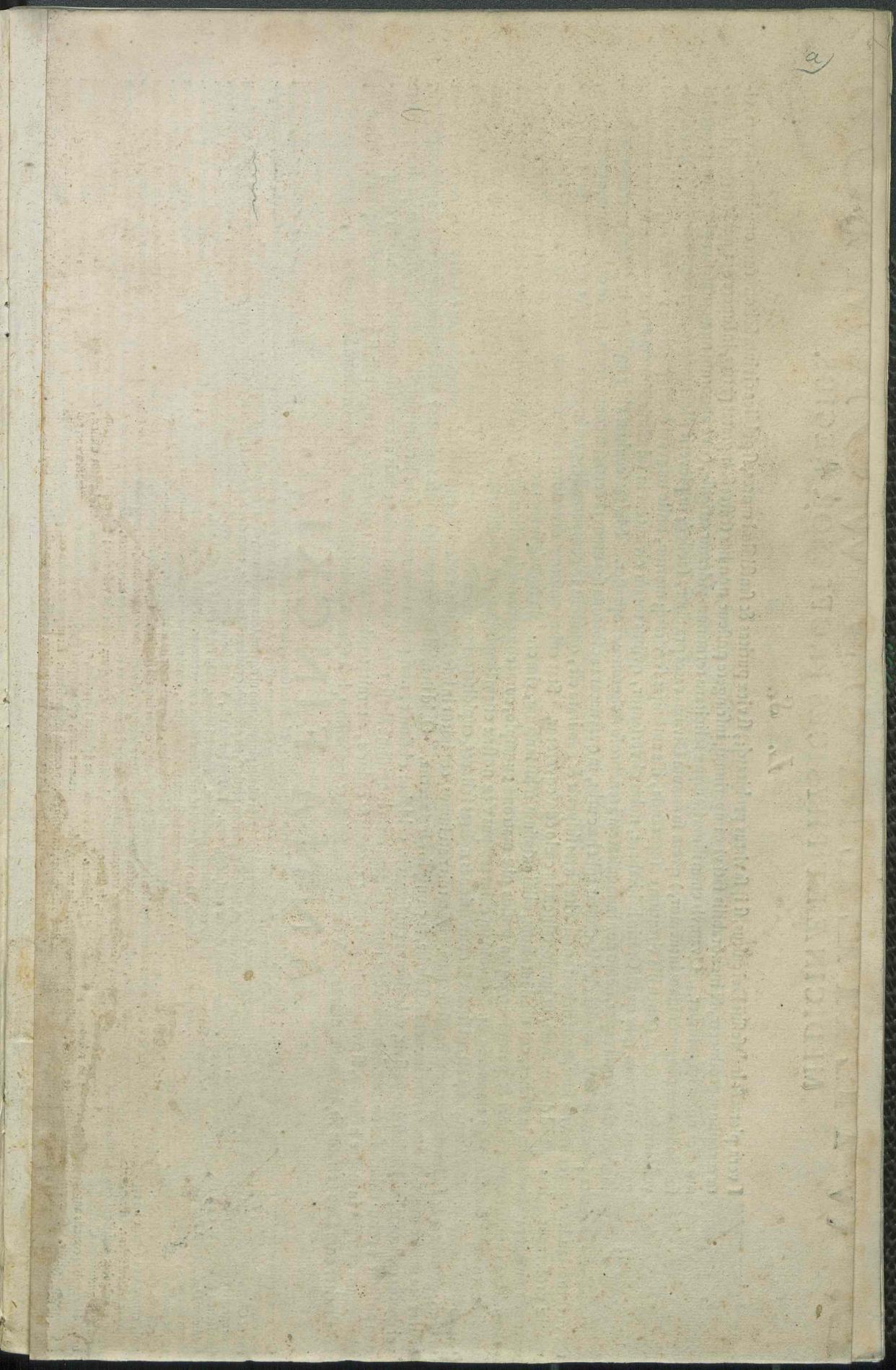
ANNA DRUS.
JAC. MARG.
TH. FINRII

42.-150.-fol

DET KONGELIGE BIBLIOTEK



130019005810



RECTOR
REGIÆ ACADEMIÆ HAFNIENSIS
D. WILHELMUS WORMIUS
MEDICINÆ ET PHYSICES PROFESSOR REGIUS.

L. S.

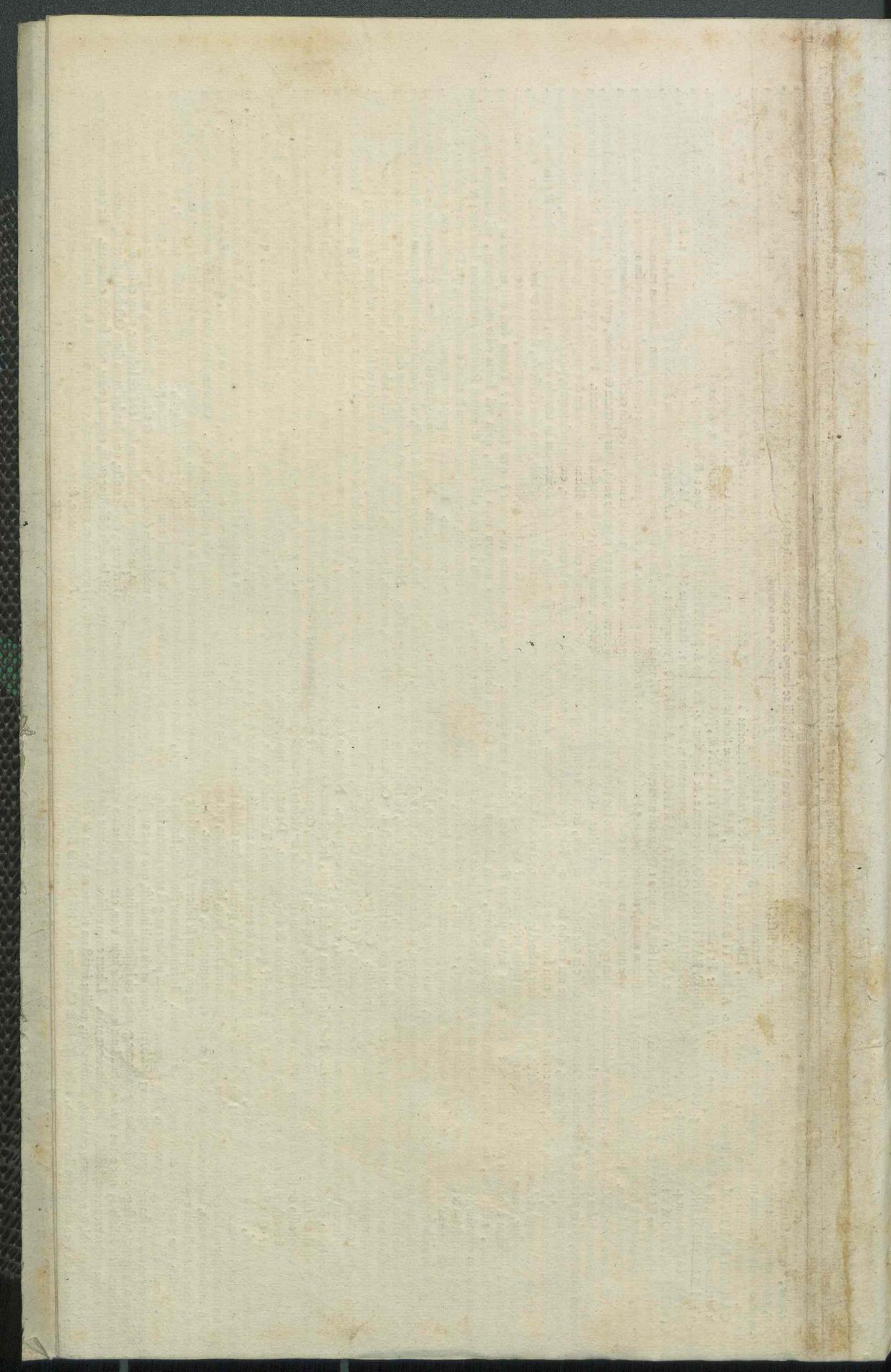
I vera pietas & indefessus Dei cultus, si ipsa virtus probitasq; , si vita puritas & sanctissimi mores, si publica civium & bonorum omnium pia vota, vita terminum producere, & inexorabilis fati vim imperiumq; , infringere possent, non has tristes & ingratas partes, in funere optimæ Matronæ, hodie nus dies nobis imposuerit. Qvamvis enim illum humanæ felicitatis terminum videatur attigisse, (tive annorum numerum, sive gloriosam progeniei fœcunditatem piis promissam intuemur,) qvem summum Divinus vates prædixit, facileq; impleverit illos numeros, qui maximam in illo sexu absolvunt laudem, qvoties tamen illa virtutum exsuperantia , illa amaritatem svavitasq; morum, nullo unquam ætatis gravioris vitio mutata, illa humanitas in gestibus, in qvibus ipse quasi Gratia habitabant, nobis obversantur, qvibus totam civitatem in sui admirationem attraxit, nemo non immortalitate dignum tam carum caput, nemo non immunitatem à tenebroso Acheronte exoptasset. Multas seculum vident mulieres, in qvibus matronarum dignitas, decus ac sanctitas mirè eluxit, multas tulit hæc urbs, in qvas natura ac fortuna sua munera certatim contulerunt, sed in nulla earum, qvas novimus, tot virtutum laudes convenire visæ sunt, qvot in beata nostra hæc ætas suspexit & admirata est , omnibus iis comparandæ, qvas in exemplum pietatis, probitatis, fidei, castitatis profert antiquitas. Sed debuit mori, ut immortalitem in cœlo conseqveretur. Stat enim immotum decretum Divinum, quo omnes ferreæ necessitatis lege serius ocyus damnamur : Mors enim in omnes, cui nihil intactum, nihil eximium, nihil sanctum, vim crudelitatemq; suam promiscue exercet. Nè desideremus igitur rerum ordinem à Deo constitutum turbari & pérmisseri ; qvin potius piæ matronæ exemplo, curas cogitationesq; nostras ab incertis & inertibus naturæ bonis , ad rerum cœlestium divinarumq; meditationes transferamus. Qvoniam enim tempus vite nostræ etiam longissimæ, ob exiguitatem non magni sit pretii, ob æternitatem verò, in qvam expenditur, longè pretiosissimum, fas est, ut studia & contentiones nostras fallaces, cupiditates noxias, inanæ curas, ab hisce mundi mendaciis abducamus,, nostraq; consilia in Deo, qui fallere & falli nescit, attentè constituamus. Æternis nati sumus, cur igitur in hisce exiguis, caducis & citò interituris trepidamus ? Cur nos maceramus ? Qvin in illa tota nos demus, qvæ futura sunt immensa, stabilia, & cum ipso Deo æterna. Qyid in nihil profuturis ambitionis è sudamus ? Videmus omnia, qvæ vel ambitio peperit, vel manus exstruxit, vel industria qvæsivit, vel calamus confignavit, vel labor obtinuit , non posse nobis nominiq; nostro immortalitatem elargiri, qvam ipsa sibi præstare non possunt, à rebus enim hisce corporeis omnis vera immortalitatis ratio longissimè abest, totaq; ejus vis in bonis æternis ac cœlestibus unicè hæret. Si quisq; mortaliū annos æternos in mente habuerit, si quisq; spretis hisce terrenis & caducis, æternitatem benè vivendi ratione præoccupaverit, si quisq; priusq; è terris abiit, familiariter cum Deo versatus sit, in horum numerum & cœtum jure se infert, sanctissima, lectissima & nobilissima fæmina, flos virtutum & matronarum,

ANNA FINCKIA.

Quæ cum rerum æternarum cogitationes nunquam à memoria dimiserit, fiduciam suam in solo Deo collocaverit, Christum semper in corde & ore circumtulerit, nunc idcirco Dei unius ac trini pleno conspectu fruatur, hisceque humanae vita curis & incommodis, tanquam laqueis, expedita, in illam veram libertatem, nullis servitutum casibus amplius obnoxiam exigit, & Angelorum choris sp̄pata, meridianā solis luce splendidior incedit. Tantæ Matronæ vitam, totam è pietate & Christianis virtutibus compositam, quam dum vivet admirari sumus, corum more qui orbem in tabella pingunt, non ut æquent, sed repræsentent, obiter delineabimus, cum penitus exprimere diffidamus.

Si egregia optimi cuiusve civis virtus & præstantia, ad ejus urbis, in qua natus est, laudem & gloriam pertinet, et profecto, quod haec Regia urbs, tanta cive & alumna se jaet & gloriatur, in qua primum vitalem autram hauit, anno seculi senectus MDXCIV. die VIII. Febr. Majoribus generis claritate, variaq; virtute conspicuis, orta. Patrem fortita est, Virum senio & meritis illustrem, seculi Nestorem, & immortale Patria ornamentum, THOMAM FINCKIUM, Medicina Doctorem & Professorem Primarium, Academiae seniorem, & Regie communitatim præfustum. Matrem habuit, SOSTRATAM IVARIAM, consummatam virtutis & exempli feminam. Postquam pulcherrima haec proles lucem apferat, illa religiosum Parentum prima cura fuit, ut salutari fonte asperfa, Deo vite datori ad meliorem vitam consecraretur. Postea diligentissimos se præbuerunt in ipsa erudienda ad sanctissimam disciplinam & optimos mores, ac præsertim ad timorem Dei & Numinis reverentiam animo imprimentam, quam etiam cum lacte materno imbiberat, omni reliqua vita retinendam, cum ipsa enim etate pietas crevit, adolevit, consenuit, prout testabatur tota vita Christianis virtutibus florida. Vix quippe à nutricis lacte depulsa, sacrarum literarum lectioni sedulius indulgebat, quarum amor ita in adolescentia, radicibus actis, exundavit, ut omnes iij libri è gynaco exularent, qui effent inutiles & profani, cumq; illis saltene illi res essent, qvorum lectione se vehementius ad amorem Dei inflammar, & ad pietatis opera impelli sentiret. Qvo jacto fundamento, pleno gradu brevi ad illas virtutes contendebat, qvæ in hoc sexu summae ac precipua haberi solent. Prater enim mentis morumq; rectitudinem, varia elegancia accessit, qvæ vel pulchram adornare, vel virginem commendare, vel matronam adjuvare solet. Qyandiu namq; paternæ domus septis clausa fuit, nunquam indulgebat cœlestionis otioq; nullum ferè tempus ab aliquo opere virgine digno vacuum præterire sinebat, nè tenerior etas voluptatibus accresceret. Non in pingendo & fingendo corpore occupabatur, seculi inceptias exosa, sed ut veram & germanam Christi sponsum decet, excelendo & exornando animo dedita, se serico probatis, byssino sanctitatis, purpure pudicitia vestibat; suis enim cum qyvalibus non tam genere qyam virtute, opibus qyam probitate certabat. His artibus coeteris anteire studebat, reliquis in rebus animo æquo se vinci patiebatur. Ad domesticos labores afflecta, exquisitam regundam familie soleritatem didicit, sedulitati & frugalitati studuit, sine qva res familiaris citissime vacillat & dilabitur. Qyam mulierum propria sunt munia, manus lans occupare, telas texere, subtegmen tenue nere, opus aliquod phrygium volanti acu eleganter formare, vel simile qyid, apprimè calluit, in quibus elaborandis Arachnem ipsam in contentionis certamen vocare potuerit. Incredibili enim discendi studio flagrabat, naturaq; bono omnia assequebatur. Et ut paucis multa complectamur, admirabilis Virginis & rara, ut dicitur, avis exemplum fuit, nihil ut posset neq; in ejus dictis vel factis, neque in getu, neque in incelsu notari, qvod non decerat, qvodque non summi in ea pudoris, verecundiaeq; significationem ostenderet. His virtutum ornamenti fulgentissima, virgo, incessit, qvibus omnium ad oculos rapiebat, omnium fibi amore & studia conciliabat, in omnium ore verfabat, digna ruptis optimi cujusque, qyas, multi eximis corporis animiq; ejus dotibus capte, expectebat, inter qvos præcipue, Vir Reverendissimus, Experiens & Celeberrimus, CASPARUS BARTHOLINUS, Theologiz, Medicinae & Philosophia Doctor & Professor Regius, ad tam raram capturam animum adjecit, in suiq; amoris vincula concegit. Voto namq; potitus, coniubiali defideratam prædam die XXII. Novemb. Anno MDCXII. federe sibi sociavit, req; ipsa expertus est, qyam uxor proba & pudica magnum ad viri felicitatem momentum fit. Nihil enim eo conjugio fuit tranquillus, nihil iucundius. Totam se in mores mariti vertebat, illum colere, venerari, omnibus officiis prosequi, ad nutum præsto esse, obsequientis uxoris partes putabat. Fide, studio, humanitate insigniter eum demerebatur, qui propter ea in eis alloquvis & svitatis omnes suas curas & dolores depofuit, plurimiq; ejus sibi operam esse sensit, in multis ac maximis qvibus conficitur eti moribus, tum præsertim cum valetudinis collapsa curanda grata, per vias Imperii Germanici provincias, in Bohemiam ingredetur, thermis Carolinis usurus. Suo enim lateri semper hærentem habens uxorem, non minimum in tam difficultac longo itinere commodum ex ea cepit. Et quandoq; videbatur fecunditate liberorum ultima matrimonii felicitas absolvitur, cum florentissimis matrimonii certate potest. Septies enim Mater facta, liberos animi corporisq; dotibus præstantes genuit, qui omnes, præter JACOBUM BARTHOLINUM, qui sine prole ad plures abiit, latis incrementis seriem generis ad posteritatem mira fecunditatem prorogarunt, optimamq; matrem & progeniem felicitate bearunt, qyam omnes admirati sunt, & longo tempore nascitur admirabantur & loquentur, qyaque omnes urbis & Regni Matronas supereravit. Fuit enim mater filiorum 6. BARTOLI BARTHOLINI, Eloquenter Prof. Reg. & Academie senioris: THOMÆ BARTHOLINI, Medicina Prof. & Archiatri Regii Honararii, & Aſſessoris in supremo Regio Tribunal: CASPARI BARTHOLINI, Domini de Körnerup &c. ALBERTI BARTHOLINI, Rectoris Schole Fridericenburgensis: JACOBI BARTHOLINI designati Prof. Regii: ERASMII BARTHOLINI Medicina Prof. & Mathematici Regii, & Aſſessoris in supremo Regio Tribunal: Et Filii unius, ANNÆ BARTHOLINÆ, JACOBO MATTHIAE Episcopo Aarhuensi nupta. Avia ex filio B. BARTHOLINO, Neputum 7. & neptium 6. Ex filio TH. BARTHOLINO, Neputum 5. & Neptium 4. Ex filio C. BARTHOLINO, Neputum 2. & Neptium 4. Ex filio A. BARTHOLINO, Neputum 2. & Neptium 2. Ex filia ANNA, Neputum 4. & Neptium 3. Proavia, ex Nepte INGEBURGA JACOBÆA, Proneputum 3. & Proneptium 3. Ex Nepte SOSTRATA JACOBÆA, Proneputum 3. & Proneptium 2. Ex Nepte MARGARITA BARTHOLINA, THOMÆ f. Pronepotis 1. & Proneptis 1. Ex Nepte ANNA MARGARITA BARTHOLINA ALBERTI f. Pronepotis 1. & Proneptis 2. Abavia, ex Pronepte ANNA VINDINGIA, abgeneris Et. VINDINGII filia, Abneputis 1. Ex Pronepte ELISA SCAVENIA ALBGENERIS P-SCAVENII filia, Abneputis 1. Qui simul numerati, erunt LXX. Gloriosa fecunditas! Et in his omnibus amplissimam gaudiorum & laudum materiem pro solatis habuit. Qyin & hoc memorabile, qvod fuerit Professoris filia, Professoris uxori, 4. Professoris mater, Professoris locrūs, 5. Professoris avia. 2. Professoris profocrus. 1. Professoris proavia. Sed nec minus fecunda animo qyam corpore fuit, unde numerosam semper edidit virtutum sobolem. Postquam enim (ut sunt humana, qyam nunquam tam secundo cursu fluant, qyin aliqua interdum agritudine interrumpantur) in media avi cursu carissimus Conjur immatura morte exstinctus, mortalitatem die XIII. Julii Anno MDCCXXIX. exiuit, perfecte viduitatis exemplum egit, fidemq; qyam marito suo vivo decederat, etiam mortuo servavit, nam non repetitis votis, inter pietatem & virtutes, qvas Apostolus præscripsit, soli Deo confisa, qyadraginta octo annos vidua confecit, ea innocentia laude, de qva copiosius sentire qyam loqui licet. Qyam sanctam enim transfigit vitam, nemo necit, cui innotescit, feminæ mores. Pietas, qyæ est qyaf solum & fundamentum omnium reliquarum virtutum, ipsi in primis & postremis fuit. Deum ut in corde sic in ore indefinenter gesit, frequens cum eo in publicis, frequens in privatis colloquiis. Ibit in posteritatem & exemplum pia diligenter, qyâ Diva nostra facra publica assidue adierit, qvibusq; nunquam interesse neglexerit, nisi infirmitate aut morbo impedita. Non procellæ & turbines, non nix, non pluvia, non hyemis asperitas, cœliq; inclemencia, pios gressus inhibere poterunt, qvibus ad sacra matutina, meridiana, pomeridiana, funebria, aliasq; toto corde animoq; non formicino sed grollatorio passu ferebatur. Anna Prophetæ non absimilis, qyam noctu & interdiu in templo accubua, facris meditationibus & precibus sancte vacavat. Qyam verò attente verbum Dei auribus haufiter, qyam feliciter pectori insculpuit, ut veram Christianam decuit, re factoq; exprefserit, operibus vere Christianis, toto vitæ curriculo, abunde & luculenter probavit. Qvis dubitat, qyin servidis suis precibus, iratum numen & scleribus nostris infestum sapientia propitiaverit? Qvis negat, qyin jugibus suspiris, media inter Deum & hanc urbem, calamitos hisce temporibus, tanquam centuplex murus steterit, variisq; clades & panas à capitibus à fortunis nostris averterit? Nec minus intra parietes domesticos pietatis jura vigebant. Qyam enim domus religiosor? qyam sanctior? Totum ferè diei tempus in assidia rerum celestium meditatione traduxit, nulla dies, nulla hora, nullum ferè momentum effluxit, qyin laborum sacrificium; Deo piè obsulerit. Nemo unquam illam inyisit, qyin vel sacras odas modulantem, vel sacrarum pandectarum electioni immergam offendorit. Gloriantur alii se mille volumina volvise & revolvisse, sed beata nostra unicum saltem, sed millies evolverat, dumq; illi inde non nisi vastam & vanam scientiam mundanam haurient, & sapienter non nullum fructum, qyam fastu & arrogantiæ, Deo hominibusque invisam, colligunt, hac nostra ex frequenti sacri codicis lectione didicis veram sapientiam, veramq; humilitatem & animi demissiōnem, qyam Deo erat eximie cara, & hominibus acceptissima; & qvod palmarium est, inde illud præsidium solamenq; contra mortis impetum invenit, qvod totæ orbis Bibliotheca præstare non potuerint. Et tametsi in perpetua magnæ splendidaq; familia cura continetur, nulla tamen occupationes, nulla molestia, nulla sollicitudines tanti erant, ut non aliquæ quotidie horas, somno, iphiq; valutidini interdum creptas, orationi concederet. Neque solum seipsum ad typum pietatis & innocentia finxit, verum etiam, ut nonnullam & sanctissimam matrem familiæ decet, summam dedit operam, ut ceteris domesticis, five virginibus, five famulis, qvas circa se habebat, candem, qyam in ipsa eluxit, vera pietatis probitatisq; formam imprimet: Etenim carum oculos in oculis habebat suis, & ad Dei timorem qyam voce, qyam exemplo instigabat, nam nihil vel dixit, nisi feci nisi qyam digna celo, digna Deo. Nec haec ejus pietas intra domus private claustra hæfit, sed foras exiit, pīsq; operibus fecunda regressa est. Omnibus notissima est ejus beneficentia, & propensissimum omnibus inserviendi affectus. Caritatis nimurum igne accensa, omnium, si potuerit, indigentia & miseria subvenisset, ita incredibili tenuissimi cujusque sublevandi studio ferebatur, nulli neci labori, neque sumptui parsens, modo prodebet. Comi & amico vultu pauperes accedentes accepit, nullosq; recedentes trifles dimisit, qyin ex ea ceperit vel solatium, vel spem fiduciamq; plerumq; autem peccunie subfidiis, etiam cum facultatum detrimeti, illorum levavit egrediatem, in eo enim quod Christo dedit, modum non exquirerat, Deum imitata, qyin in dano omnem beneficentia liberalitatiqueq; modum egreditur. Nonnullos egenos eodem teste, eademq; secum late tutata est, alios propriæ mensa affidere jussit, eademque vivere quadra. Nunquam convivia cum amicis celebravit, qyin etiam postridiæ laetioribus ferculis egenorum gula lenocinata sit, prout munificentia sua multos desertos testes, desertissimos præcones habet. Nec vivens faltem prodebet, sed post mortem etiam ex prolixa ejus liberalitate pauperioribus solatium relinqueret, qvibus Octingentes Imperiales legavit, qyorum reditu cum certus numerus ali & sustentari potest. Jam verò quantus erga liberos, nepotes, prœnepotes, cognatos amor? qyanta liberalitas? Nihil ex omnibus fortuna bonis nisi beneficiendi materiali usurparit, qyam fatis exerendi nunquam voluntas, sed sapis oculis & facultas defecerat. Plena offici, promptissimum erga amicos & vicinos se præstisit, nulli quippe suam operam denegabat, in qua re juvare & prædelese posset, omnibus lecommodare, de omnibus bene meritis cupidissima; qyam comite studio universam urbem implevit meritis & sibi obstrinxit. De omnibus bene sentire, nullius studiis adversari, pacem conciliare, à vitia deterrere, ad virtutes allicere apprimè studebat. Jam veiò qyam constanza in amicitia? Qyam fides in verbis? Qyam veritas? Qyam candor? Qyam animi moderatio? Tam mitis, comis, affabilis, blanda fuit, ut nè qyemq; verbi vel factis lederet & offendere, sedulius caverit, qyin ipsi famulis, non ut multa crudeliter & superbe, sed benignè imperavit, tamq; placide totam domum & rem familiarem administravit, ut vix quisq; intelligeret id agere, cum ageret tamen. Manet etiam hæc manvetudo, morumq; ssvitatis & concinnitas, in grandi & decrepita etate, integra & indelibata; ab omnibus enim iis vitiis abfuit, qyibus senectus odiofa esse soleat, non difficilis, non querula, non nimirum ad rem attenta. Qya probitatis exsuperantia, & divina vivendi ratione, id affectu deit, ut omnium amorem sibi conciliaverit, omnibus placuerit, ethnicon Deo, Jove, longè felicior, qyam non omnibus placebat. Et ut paucis maximas virtutes complectamur, omnes in ea vigebant, qyam singula in aliis prædicantur. Ejus laudes in omnium memoria, linguis, ac literis hærebunt; omnes commemorabunt, nulli absolvent. Tam piè tan benè vivens, debuit feme, ut nunquam posset postea, mori. Cum verò tota ejus vita nil nisi mortis meditatio fuerit, magna animi exigitate & constantia appropinquantem mortem excepti, qyam exoptatam & felicem claustrum huius vita, certamq; fiduciam aeternæ spirabant. In hoc statu annum ferè exigit, donec nocte, qyam doceundum diem Octobris præcessit, inimicus humor curribus hærens, veritus pectus recurrens, lethali spissam implicaret morbo. Libera enim respicrandi facultate adempta, spiritus arctius in dies meare coepit, loquela difficilior evitit, corpus qyam caruerunt. Et qyamvis omnia qyam regrebat natura morbi, & agrotantis conditio, adhibita sint, nihilq; tactum reliquerit pietas & fedulitas filiorum neputumq;, in arte medica exercitatisimorum, expugnari tamen & tolli morbus in corpore senili non potuit. Vocato igitur ad se Viro admodum Reverendum, religiosissimum & Clarissimum, M. HENRICO BORNEMANNO, ad ædem Virginis sacram, Pastore primario, & præposito Sochelundensi, sacrae canæ fructione animam mox Deo tradidit, dum dignè & deozet præparavit. Tanto & tam facio viatico instruēta & refocillata, postquam novissimo aspectu liberorum, neputum, proneputum, affinum, cognitorum se expletet, ultimumq; vale dixisset, leni morte exspiravit, animamq; celo, unde profecta, reddidit, horā nona diei XVII. Octobr. cum triginta milie, qyngentos, sexaginta septem dies & nozem horas, vivendo absolviisset. Ita plena dierum & laborum, maximis vita hujus ærumnis perfusa, refertiorem umbrasq; aeternæ felicitatis & gloria membrum accepit, mortisq; metu in perpetuum vacua, collitum multitudine, & civium celestium occursum circumfusa, obviam illi prouidentiam & tantam gloriam gratulantium, totam coeli oram preciosissimo triumpho exhiberat. Hanc sanctæ & beatæ animæ felicitatem nos gratulamur. Caræ vero & illustres exiuit, craftine & diei horis vespertiniæ, honorificæ & decenti pompa, sepulcro beati mariti, in Templo Mariano, comitentur, dum interim ejus fama & gloria nobisfum commorabitur. Vestrum erit etiam, Cives Academicæ, supremos honores oſſibus defuncti cumulate præstare, illisq; levem terram & placidam quietam precari. Præficia est pietas, ipsa virtus. Ita, ita freqvencies, magna Matronæ funus effuerit. Hafnia Calendis Novembbris, Anno MDCLXXVII.

Sub officii nostri Sigillo.



b)

Regia Societatis
17 Apr. 1671.

D. GEO^RG^E J^OH^N M^AL^TE^NDE^US
REGIE VIENNAE ACADEMIE
REGI^E E^CCL^OE

7. 6.

RECTOR
REGIÆ HAFNIENSIS ACADEMIÆ
D. GEORGIUS WITZLEBIUS
S.S. THEOLOGIÆ PROFESSOR REGIUS

L. S.

Servabat interiore ædium parte conclusas Matres familias Græcia, quò nemini, nisi propinquâ cognatione conjunctis, licebat accedere: atq; ideo universum mulierum famam domi continere debere, primamq; ac præcipuum sexus laudem credidit, quæ nec ob egregium facinus, nec ob virtutes singulares publico celebrabatur sermone. Dura profecto consuetudinis lex, & a Viris lata, qui ignorare ex composito voluerunt masculum & feminam corporis, non item animæ, discriben esse. Non enim mulieribus avarâ magis manu quam Viris virtutum fatus impertuit prima rerum omnium causa, & cum felix æquæ ac fertile in muliebri mente ac virili animo nancisci potuerint solum, in utroq; quin paria promittant nulla vetat ratio. Fuit quidem aliquando inter eas impudica hæc, prodiga illa, superba alia, oblatatrix, iracunda, fraudulenta, & ad scelerâ audax; At quos non manes patimur & Viri? qui, quanto illis præstamus corporis robore, & seu dato, seu afferto in eas imperio, ac earum censuræ haud subjiciendâ, ut putamus, libertate, tantò licentius, enormius, ac minus verecundè subinde peccamus, & sœpe, quotiens illæ dexteritate aliquâ a nobis componi debere videntur, minus prudenter dum agimus, exitatæ scintillâ flammam accendimus. Censetur, profecto, hominis nomine quicquid masculi feminæq; est generis: humana igitur patimur omnes, quotiens in via incurremus, & pari mentur ad magnas accipendiæ virtutes capacem circumferimus animum. Dudum est quod generosæ feminæ factis ostenderunt suam esse eandem ac Virorum virtutem, eandem animi magnitudinem. Pubescenti Romæ perpetuitatem addidit feminine sexus. Eadem, his auctoribus, pacem assertam, expulsam tyrannidem, conciliatum, (qui acriter in Patria exarserat) potentem civem, frateram nobilium in plebem potentiam, seq; ipsam auro, mundoq; muliebri aliquando redemptam videt. Unde prohibere non potuit severus ille Uticensis, & quotquot alii, ejus exemplo, & libera Republica feminine proscripterunt & confilia & facinora, quin ab orbis domitore populo, honorata nuruum suarum virtus invidendam Viris conseretur gloriam, earumq; exempla egregia, quasi Virorum, publicis decantarentur laudibus, ut eò magis sequituræ ad publica exitarentur decora. Horum exemplo secura ibit pietas nostra, quotiens præcellentium feminarum, (quarum nec præsens, in quo vivimus, sterile est seculum) vela dat laudibus. Quod obire munus veluti haud semel nobis contigit, ita hodierno die rite eo defungi oportet, cum illa effertur, heu quondam nostra cui ad laudem perfectæ Matronæ nil unquam defuit

DRUSILLA FINKIA.

Cum enim clarissimis ornamentiæ magno decori sexu suo haec tenus fuerit, non immerito & jure quodam ejus funus indicitur publicè, simul &, quod fieri convevit, de vita ipsius explicatur, si quid honoris inde a laudis in ejus sanctissimos manes reditum dare potest.

Beatos existimamus eos, quamvis nemo haec tenus talis ex omni parte fuerit, quibus sors benignior bonam nativitatem, sedulam educationem, quietum conjugium, & demum placidum finem indulit. In quibus si felicitatis humanæ expleri credendum est numeros, beatissima illa, quam lugemus, & fuit ante, & nunc post fata est, cum omnes has partes clementissima ipso concederit Natura. Majores quippe agnoverunt illustris, conspicuus, & longâ serie omni honorum dignitatumq; genere defunctos. Patrem nostra est, immortale illud Patriæ & Academiæ decus, D. THOMAM FINKIUM, Academiæ hujus seniorem, Medicinæ Professorem Primarium, ejusdem Facultatis Decanum, & Regiæ communitatis Præfetum, cujus æternæ virtutes in hominum perrenniant perennabunt; memoriâ. Matrem habuit SOSTRATAM IVARIAM, præter splendorem generis, omni muliebris virtutis laude conspicuum feminam. Hæc illam felici edidit partu, primæq; tradidit luci in Regiâ hæc Hafniensi urbe, ubi mortalitatem induit pulcherrima proles Anno 1604. die 13. Septembri. Excepiterunt hanc suam spem tenerimo affectu Divi Parentes, & omni prospererunt curâ ac sollicitudine ut nihil eorum, quæ vel piam vel probam redderent sobolem, scientes volentesq; prateriret. Igitur primis initiantibus, per sacram ablutionem, ingens immortalis Numinis templum statim natæ aperuerunt, & ne qua vitæ portio sacra non esset, ipsam ætatem, maturâ coelestium dogmatum insinuatione, prævenerunt. Quorum illa capacious natâa ingenium, quam quod infantia aliâ largiri solet, parentum, cum ingenti voluptate, explevit desideria, qui, sicut parerat, diligenter eam acprobè habuerunt semper. Ita primam pueritiam in Genitorum gremio egit, tam promptè iis obsequens, ut citius faceceret mandata qvâm præcepissent pene, & ab his, ut vitam spiritumq; acceperat, ita virtutes quoq; haustæ omnes, verâ & strictâ disciplinâ, non laxâ & molli educata. Ad curam enim rei familiaris & labores domesticos tolerandos a pueritiâ asseverata est, (haud aliter qvippe circa liberorum institutionem sapienter majores nostri,) iisq; a teneris ita innutritæ est, ut non, nisi moritura, eos dimiserit. Pietatis ac pudicitia amore cum lacte materno hauserat, reliqua, quæ decent hunc sexum, ex institutione partim felicissimè arripiuit, partim exemplis domesticis eò invitata est. Atq; hoc modo ita adolevit, ut lepida ac venusta Virgo eximium decus sexus sui ac generis & haberetur & esset qvoq;. Decimum jam ætatis annum inter' prospera cuncta attigerat, cum humanarum rerum sortem experiri primùm ceperit, (cujus hæc est conditio & consuetudo, ut nihil diuturnum finiat esse ex eis, quæ perpetua sibi optant voventque mortales,) qvando præmatura mors dilectissimæ Matris, & transitus ad ecclœstia, qui Anno 1614. die 25. Junii contigit, rudem ante doloris animum fortiter affligeret coepit. Hac sui potiore parte maturè adeo orbata mansit, in viduitatis solatum, cum indulgentissimo Patre, annos quatuor, ejusq; studiofa ac amans in re familiari gubernandâ onus præcipuum suum fecit. Quoniam a. in administrâre domestica, in qvâ tot providere qvotidie, curare, cavere etiam & devitare oportet, circumspecta nimis nulla potest esse, consultum duxit, experte id qvoq; filiâ, sollicitus Pater, ut sub gravis alicuius Matronæ oculis in omni muliebris officiâ genere tempora sua porro occuparet. Delecta igitur est, quam respiceret & imitaretur, prudens & adducta Femina, MAR GARITA SWEN DI, cuius sub oculis biennium Roeschildæ exegit, & non contenta, in omnibus, ætatis suæ alias antecepisse, seipsum antecedere quotidie magis magisq; conabatur. Adeo nihil eorum, quæ discenda huic sexu sunt, tam difficile & laboriosum fuit, quod non illa prius expedire norat quam alia intelligere. Sed non diutio rem extra Patrios lares moram paternæ familij, quæ numerosa in Regiæ communitatis usus alebatur, ratio pati ullo modo potuit. Ideoq; revocatam domui suæ regendâ præfecit Parens. Quâ curâ tali defuncta sollicitudine est, ut nullum offici genus ab eâ desiderari possit, quod illa non facta anteverteret, etiam eos non fastidita labores, quibus adhiberi solet quotidiana ancillarum opera. Lætissimâ interim indole, & veluti facta ad omnem morum elegantiam & svavitatem, atq; non nisi ex comitate, affabilitate, & virtute composita rusticitatem morositatemq; procul habuit, & præcipue feculi ineptias, non expingendo vestibus corpori, sed animo virtutibus componendo assidue dedita. Unde omnium ore celebrari ceperit exquisitissimum hoc singularium virtutum compendium, & illustrum quorumcunq; honestos provocare amores. Cogitabat tunc de ducentâ thalami sociâ admodum Reverendus & Excellentissimus D. JOHANNES ERASMIUS BROCKMAND Metaphysices primum, mox SS. Theologiae, in illustri hæc Academiâ, Professor Regius, Vir omni doctrinæ genere conspicuus, virtute clarus, meritis maximus, & hanc solam votis suis ambiebat, sollicitabatq;. Cui cum amore sanctissimo favissimoq; responsura videretur cœlo digna puella, conjugium spopondit, nuptiasq; filiæ condixit Pater, quarum solemnia felicissimæ auspiciis, decenti pompâ, & communi amicorum applausu die 3. Augosti, Anno 1623. Hafnia celebrata sunt. Cœlo ordinante cæptum hoc conjugium cœlitus prospera habuit omnia, concordiam, fidem, jucunditatem, & iteratis quod expecti solet votis, si quando non contigerit, fecunditatem insignem. Nihil enim aquæ venerabile reddit conjugium quam soboles, quæ cum familia, Republicaq; sustineat genus humanum. Sexies facta est Mater, bis in masculinâ, quater in sequioris sexus prole; filiam natu minimam tenellum extulit, reliquam sobolem suis artibus, suis virtutibus, innutrit, effecitq; industriè ut in spem magnam adolescenter, quam postea impleverunt. Eorum tandem sua præcederata feta utrumq; vidit filium, filiamq; majorem, quos veluti lachrymis suspirisq; prosequta est tenerimis, ita abeunte nunc illam, quæ superant, filiâ binæ insolabiliter molestæ, turbatæ, & tantum non enectæ implorant, mortemq; dulcissimæ plangunt Matris; Si tamen dicenda mors est, quâ tantæ feminæ mortalitas finita potius quam vita est. Medium xvi curriculum fuit annus seculi trigesimus octavus, cum die Octobris decimo mortalium expunxit albo incomparabile Maritum, de quo nihil nunc nobis commemorandum est, cum notissima sit Sacri Viri virtus & sanctitas, quam tot annis in gravissimis & Divinis negotiis probaverat. Istiusmodi discidio tam sancte inter se amantium excogitari acerbius nil unquam potest. Tali enim fide, amore, studio erga se, iis favissimis moribus, & comitate mutuo se complectebantur conjuges, ut hoc convictu nihil dulcius, nihil jucundius optari potuerit. Et semper gravior amatæ reiactura est, quotiens ulterius possidendæ spes plane decollat. Ita tamen mœrorem suum prudenter fortitudine temperavit, ut nec piè defuncti mariti memoriam deponeret unquam, nec immoderato luetu se sibi liberisq; perderet. Quin &, ut demonstraret clarius quanto amore & fide maritum conjunctissimum, cum jam orbata eo, complexa esset, Vidua manit perpetuò, nec ullis se implicari nuptiis passa est. At quantâ sanctitatis & innocentiae laude tringita tres viduitatis fuxæ confererit annos, quam incorruptè, quam sine omni notâ & fabulâ vixerit, universa civitas uno ore testatur: Ita enim egit, ut nullâ alia re, quam præstantissimis virtutibus innoverit. Totum præterea vitæ ejus spatiū si integrâ repeterememoriarâ lubet, ita eam in mundano hoc theatro suas egisse partes comperiemus, ut nulla sanctius, nulla probius. In primis postremisq; Deus ipsi fuit, Deum coluit, prætereaq; nihil, magnamq; temporis partem precibus consumpsit, rata hoc Christianam maximè decere. Sacra illam ædes, non pantomimorum caveæ, assiduum habuerunt incolam: ibi a sculpsitis supremi Numinis mandatis, mystici & sacri epuli frequenti usurpationi, devotisq; precibus fundendis tam seriò vacavit, ut nulla alia magis. Magnam inopum & miserorum curam habuit, quos domi sœpe alere, nunquam a feritribus & vacuos dimittere convevit. In convictu tam publico quam privato modefissimi fuit animi, minime ferox, procavæ aut fastuosa, itaq; nemini unquam gravis. Jam liberorum, nepotumq;, (in quibus durat decus generis,) quantus amor? erga foros consanguineosq; quanta, sine fuco, fides? quam prompta erga vicinos amicosq; & non coacta, nec verbosa officia? In regendâ familiâ, & administrâre, nil egnavimus prudenter, cum nihil eorum ignoraret, quæ tum ad augendum tum ad custodiendum ficerent. Verax alias, minime mala, probissima, modesta, sobria, vitiis inimica, virtutum seftatrix ita ætatem egit, ut occidisse decus suum totus seminarum queretur chorus. Sex fere menses sunt, quod morbum contraxit, & ex eo tempore, cum valetudine bona a satis fidè in gratiam redire non potuit. Fractis enim repagulis exoneraverat se in sinistrum pedem superflua feroci humoris copia, quæ gressum moderantibus circumfusa organis impedimento erat, ne officium restet facerent. Meliora tamen promittere vici sunt imminentes verni tempos, quibus disculsa stagnans lympha portio hæcorporis parte excessura videbatur, sed mutasse tantum sedem noxiæ humorem eventus docuit, ad cerebrum enim devolutis tristem doloris sensum, morbos dormiendi desiderium, tandemq; continuum induxit soporem. At cum quotidie pejus haberet, & Medicorum Præstantissimi D. THOMAS BARTHOLINUS, Archiatre Regius & Medicinæ Professor honorarius, ejusdemq; facultatis Decanus, nec non D. JANUS FOSSIUS a se nequicquam advocari cernerent, quæcunq; per multa experimenta huic malo didicerant salutaria, ut verendis Mysteriis Animam procuraret, auctores fuerant. Eorum avidissima illa Servatori suo propriis conciliari piis suspiris sponte desideravit. Vocato igitur ad se Viroadmodum Reverendo, Clarissimo & Religiosissimo M. JACOBO FABER ad ædem Marianam Pastore primario, & Præposito Sochelundensi, sacrâ & vitiâcæcæ animam ad adventitiam in celis sumendam præparavit, identem testata quam promptè evocantem Deum sequebatur, quam libenter suas ponebat partes. Postea frequentibus piisq; de Deo & vitæ æternæ felicitate tum per Animæ suæ Procuratore M. JACOBUM FABER, tum dilectos sibi Generos admonita sermonibus in Divinorum contemplatione animo cordeq; defixa tota hæsit, donec, deficientibus sensim viribus, impar tanto profligando morbo cederet tandem ac plane excederet, completaq; sua sorte, eò rediret, unde venerat. Obiit immenso sui desiderio tum liberis, tum bonis omnibus reliquo, nocte, quæ quartum Aprilis diem præcessit, inter medias preces placidissimâ lenissimâ, finita morte, & quæ eorum creditur fuisse felicitas quos aurea habuit ætas, tanquam somno sopita, sexagesimum septimum ingressa annum. Quid & ubi nunc agat, discere qui cupiunt, sciant transiisse illam in Divinam Naturam, liberatamq; a malis omnibus, & quicquid affligere nos & exercere potest, secura quiete, felicitate, incomparabili, & ævo nullo finienda perfri. Quamvisa deserit videri inter nos, ipsius tamen laudes nobiscum commorantur, hæretq; imago frugi Matronæ in superstitum mente, cuius ad exemplum uxores filiasq; nostras vitam moresq; suos componere vellæ tamur, vel ut componerent seriò vellemus.

Tanta animæ exuvia corporeæ non nisi honorifice splendideq; communis Marris sepeliri viceribus debuerunt, ideoq; a liberis, quibus in præsenti trifissima esterendi imposita est necessitas, decenterornatas solenni more, craftini diei hora meridianâ deducemus, ad quod officium peragendum frequentes afferunt Nobilissimi, & præcipui quiq;. Quin & vos, Cives Academicæ, has exequias clarissimæ feminæ cumulate exequi oportet, & inter mortis meditamenra, perennem funerâ in celis gratulari vitam. HAFNIÆ 1671. die 17. Aprilis.

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

</

M. Jacobus Kineke.
Dordt. Jan: 1663.

MODERNISATION OF INSTITUTIONS

116

THE JOURNAL OF CLIMATE

RECTOR
REGIÆ HAUNIENSIS UNIVERSITATIS,
M. BARTOLUS BARTHOLINUS,
Eloquentiæ Profesor Publicus

Leit. Sal.



Tanè adhuc peccatis nostris est iratum Summum Numen, ut, post tam funesta bella, tam diutinas ærumnas, tam varias calamitates, tot literariæ reipublicæ infusa vulnera, placari necdum possit, nisi vulnera vulneribus addendo, plures adserat majoresq; lugendi causas? Amisimus jam, per tria pene lustra, in Regia hac Academia, tot in omni disciplinarum genere doctissimos viros, ut cum annorum numero paria propè faciant clarissima funera. Nunc vix cepit initium novus annus, quum mox altero die eruptus nobis est collega & avunculus noster honoratus simus, vir excellensim, M. JACOBUS FINCK, in Regia hac Academia Senior, & Physicæ Profesor Publicus Emeritus, quo vivo amplissima familia decus, cives præceptorem, Academia ornatum; ordines omnes probatis, innocentia, candoris, temperantia, frugalitatis, & antique virtutis verum habuere exemplum. Quapropter quādū majore cum utilitate, dum in vivis fuit, conjuncta erat ejus opera: tantò magis nunc, vita defunctus, desiderium sui apud optimum quemque reliquit. Anno A.D. Chr. millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, festo S. Johannis Baptista, hora 1^{ma}, min. 36, post medianam noctem, Hauniæ in lucem editus, parentes habuit omni virtute ornatisimos, patrem, virum celeberrimum, deq; republika literaria optimè meritum, Doct. Thomam Finck, in Regia hac Academia Medicina Profesorem Publicum, Seniorem & Emeritum, Medicæ Facultatis Decanum, Regie Communis Oeconomum, & Roeschildenis Capituli Canonicum, cuius memoria summâ cum nominis celebritate apud nos recolitur. Matrem, fœminam præstantissimam, Sofiam Ioviam, ex perantiquâ splendidaq; familiâ ivariâ, cuius majores olim longâ serie, quasi hereditaria successione, Frisiae Eidorenis præfecturam gesere. Quum 4. Cal. Quintil. sanctissimo regenerationis lavacro ablueretur infans, inditum ei est nomen, quod avo, proavo, & abavo fuerat commune. Quamprimum permisit tenera filii æras, nihil omisere parentes, quod ad benè, & in usum reipublicæ edicendum eum posset conducere. Quâ in re curam eorum & studium mirum in modum adjuvit honestissimis disciplinis a natura deditus puer animus, & congenita indoles, adeo eximia, ut non modò, quod cum virtute erat conjunctum, discerneret, sed & admirere quidquam, quod natum splendore, majorumq; nomine eset indignum, summopere aversaretur. Anno CICIC II, in numerum discipulorum illuſtris Herlovianæ scholæ admisus, ultra quinquennium ibidem discendo exegit, donec sextodecimo ætatis anno, supremum locum adeptus, singulari cum laude commendaretur Regie hujus Academiæ Professoribus. Verùm quum pater eum, ob juvenilem ætatem, necedum aptum judicaret, ad ea percipienda, quæ in Academia solent doceri, anno CICIC XX, ad Electoralem Misnensem, quæ in Saxonia est, scholam eum misit. Ubi postquam eset ultra biennium commoratus, anno CICIC XI, mensis aliquot spacio, in Acad. Lippsensi & Jenensi substituit. Sed Argentoratensem Academiam voletab pater ut præ alius haberet studiorum sedem, tum quod ipse ibidem per multos annos eset studiorum cauſa versatus, tum quod etiam in vivis essent multi, quorum alios ut præceptores, alios ut amicos ipsem coletab; ideq; Job. Flavenertero, Medico & Physices Professori; Malleolo, Mathematico; Mar. Floro, Eloquentiæ Professori; Matth. Berneggero, alijsq; clarissimis in eadem Academia viris eum per literas commendabat. Itaq; jaqtis jam Argentorati solidioris eruditio fundamentalis, in Medicina præceptoribus usus est duobus illis Germaniæ Galenis, Sebitzio, & Saltzmanno, qui, ob contractam, apud exterorū, cum patre ejus, amiciam, quām fidelissimè eum informabant. Anno CICIC XI, a parente est vocatus in patriam, ita tamen ut antea pricipias Rheno adjacentes adiret civitates, Heidelbergam, Nemetum Spiram, Vangionum Wormatiam, Moguntiam, Coloniam Agrippinam, usque dum Francofurti ad Mænum vernales nundinas initium sumerent. Tum jussu parentis reversus in patriam, in Regia hac Academia veritas est usque ad ineuntem autumnum; & interea temporis, sub parentis præsidio, Medica proposita defendit, inque aliis Academicis exercitiis ea dedit doctrinæ argumenta quæ laudem merebantur. Hinc Tubingensem Academiam adiit, tum ut in Mathematicis operâ uteretur clarissimi viri, Mich. Moßlini, qui, quod sibi a multis jam annis cum seniore Finckio summa familiaritas, & in dicto studiorum genere magnus usus intercessisset, egregia præcepta & consilia communicabat juveni; tum ut hospitio uteretur Th. Lansi, Historici & Oratoriæ celeberrimi, juris in illustri collegio Professoris Publici, cuius convictum & quotidiana colloquia in primis magno sibi ad recte ingrediendam studiorum rationem usui & emolumento fuisse, sapientiæ numero farebatur Finckius noster. Anno sequente Giesensem Academiam accessit, ibiq; per anno; aliquot audivit in Theologia, Winchelmannum, Mentzerum, Helveticum, Casp. Finckium, in Medicina, Horstium, Jungermannum, in Philosophia, Scheblerum, Theodoricum, Breidenbachium; & interea temporis, datâ occasione, vicinas visitavit Academias; Marpurgensem, ut Goelerum, Hartmannum, Petrum; Herbornensem, ut Alstedium audiret, & Piscatorem. Dum in Giesensi Academia studiis incumberet adolescentis, supremum diem obiit mater. Itaque domum eum revocare decreverat parens. Imperavit nihilominus filius, ut, postquam jam per tot annos vixisset in Germania, etiam alias peregrinas regiones sibi licet adire, atque per Helvetiam, & Rauracorum metropolin, venit Coloniam Allrogum, ubi per integrum penè annum lingvæ Gallicæ, alijsq; honestis exercitii animu applicuit. Quum ibidem a nobili Silio, ex familia Haugwitz, eset rogatus, vellet ad recte in eundam conficiendamq; peregrinandi rationem ducem se ei & magistrum præbere, quamvis multa esent quod disfuderent ne oblatam provinciam in se suscipiteret, tamen consensit tandem; &, postquam Italianum primùm perlustrare statuerit, factò itineris initio, per Sabaudiam venere Chamberiam, (quam Ducatus metropolin, vulgo dictam Chamberi, nonnulli existimant olim vocatam Camerinum; ali; Forum Vaconii, quod minùs videtur probabile), ubi qd; tibitissent, usque dum absolute esent pectus, & mutrandum eset nomen, ab utroque ame, dicenda eset Rhodan-Araria). Inde, post mensum aliquot spacium, secundo flumine, Vienam, Valentiam, Arausioñem, Averionem; tandemq; per Sabaudia littora, & Ligusticum mare, appulere Genuam (Luisprando Ticinensi, ejusq; artatis scriptoribus, ut & Pontificum Bullis dictam, Januam). Verùm quum tum temporis, ex occasione orti nuperrime in Germania belli, mutatus eset monetæ valor, (vulgo dicebatur Kippewund Wipper) indeq; ita turbaretur res nummaria, ut facta per Germanicos mercatores argentaria mox rejiceretur ab Italib; coacti sunt, mutato consilio, redire in Callias, & Iuxtrar. Masilia, ceterisq; prope Pyrenæos montes, & Iberiæ confinia, civitatibus, Narbone Marlio, Carcasone, Tolosa, Aginno, Burdigala, porroq; Rupella, Augustorit Pictorum, Andeg. sv, Salmuro, Cesaroduno Turonum, Blavia, pervenere Aureliam; ubi postquam, per æstatum commorati, rem nummariam constituerint, circa hyemem se contulere Parisios; ibiq; quamvis turbulentus eset rerum status, tamen, partim exercitorum studiorumq; causa, partim ut apud regiam aulam esent, in qua multa occurrerant notata digna, annuin cum semestri transgereg. Anno CICIC XX, per Normanniam, profecti sunt Diepam; indeq; navigio vexti in Angliam, tantisper ibi substitere, donec qua Londini, Oxoni, Cantabrigiæ, & in regiis arcibus, Hamtoncourt, & Vindelor, erant visu digna, perlustrasent. Tum transvecti in Belgiam, perlustratis Flandriæ, Brabantie, Hollandie, Ultrajectensis Domini, Frisia, munitissimis locis, & præcipuis oppidis, per Bremensem archi-episcopatum invenire Hamburgum, hinc Lubecam; postea, per Ducatum Megapolitanum, & Marchionatum Brandenburgicum, in Silesiam, ad dicti generosi juvenis prædiū in Ducatu Glogoviensi situm. Hinc Finckius noster, reliquo quæ haec tenus haberat comite, se contulit Pragam Bohemorum, indeq; elapsis mensibus aliquot, Uraslaviam, Lignizium, Fauraviam, Glogoviam majorem, & ineunte vere, Francosfurtum ad Viadrum; ubi, quum annum integrum eset studiorum gratia versatus, anno CICIC XXII, literis admodum honoris ad professionem in Regia hac Academia suscipienda est vocatus. Quod publicum docendi munus, habita pro loco disputatione, editoq; præclaro eruditio specimine, est aggressus, postquam anno CICIC XXIII, VI. Id. Novembr., solenni more eset adscitus in Professorum numerum. Anno CICIC XXV, quum, in feris Academicis, ad redimenda avita bona, quæ, multorum annorum decursu, longâ majorum serie, Finckianæ familiæ fuerant in possessione, & per avi tutores, ipso puro, erant abalienata, in Holsatiæ, parentis nomine eset profectus, singulari Numinis providentia, uxore sibi petiti ornatisimam virginem, Margaretam Téeniam, experientissimi viri, Job. Téenii, Medicinae Doctoris, filiam; ex quâ, celebratis Hauniæ, anno CICIC XXVI, 13. Calend. Septembr., matrimonii solennibus, quatuor suscepit liberos, duos filios, Thomam, & Johannem; & totidem filias, Sofriam, experientissimo viro, Doct. Christiano Ostenfeld, Medicinæ in Regia hac Academia Professori Publico nuptam; & Margaretam, viri excellentissimi, Mag. Erasmi Pauli fili, Vindingii, Historiarum & Geographia in Regia hac Academia Professoris Publici, quondam uxorem, quæ ante duodecim annos, &c, quod excurrit, vitâ decesit. Ceterum castissimum illud conjugium, anno CICIC XXXVII, disolvit sœva mors, quæ lectissimæ fœminæ vivendi finem fecit. A quo tempore cœlebs perpetuò mansit Finckius, contra dolorum illum potissimum se solatus præclarâ liberorum suorum indole, quos videbat exactissimâ similitudine referre splendidissimæ familiæ mores, & ad majorum virtutem avitis gressibus contendere. Summum in Academia magistratum, magno cum reipublicæ emolumento gesit quater; ut Rector Magnificus, ter, ut Pro-Rector, semel; & Philosophicæ Facultatis Decanatum quinques; renunciatis primâ vice Baccalaureis novendecim; postea, iterato quater munere, Magistris quinque & octoginta. Annis sunt pene quatuor, quum gravissimè cœpit laborare jecoris obstructione, quam sequebantur iherus, cordis palpitatione, vertigo, animi deliquium, aliaq; per molesta accidentia. Fregit tamen tum temporis quām felicissimè morborum vim conjuncta cum remedis firmior corporis constitutio, quæ a vitalibus visceribus malum versus pedes detrusit. Verùm non est visus usque adeo convaluisse, ut amissas vires recuperarit, & cum pristinâ sanitate redierit in gratiam: sed coactus est domi se contine, nisi quum, vel sacram coenam accederet; vel serenum eset coelum, & temperatus aer. Quum vero, quæ erat rei Medicæ experientia, partim ex subitâ valetudinis mutatione, partim ex ingravescente ætate & provecta senectute, conjiceret, persistere diu non posse illam corporis infirmitatem; a mundanis rebus, quantum permittebat offici ratio, mature avocabat animum, & in æternâ vita meditatione ficebat mentem, atque Sacra Scripturæ lectioni quotidie certa impendebat tempora; cui per intervallo solebat adjungere Philippi Nicolai librum de vita æterna, quem, quinque a se perfectum, jam sextum cœperat ab initio evolvere. Novissimus, qui Natalitorum festum præcesere, diebus visus est morbus, reliquis pedibus, versus superiores partes ascendere. Quo comperto, gener, qui multos jam annos valetudinis ejus curam geserat, vi experientissimus, Doct. Chr. Ostenfeld, nihil reliquit intentatum, quod ad tollendum malum posset conferre; & ne quid deeset, sibi adjunxit excellentissimos Medicos, Doct. Paulum Roth, Ser. Reg. Maj. Medicum; Doct. Th. Bartholinum, in Regia hac Academia Profesorem Honorarium, Medicinæ Profesorem Publicum, & Medicæ Facultatis Decanum, & Doct. Henr. Mönnichen, Regie aulæ Medicum; qui, dum vitæ spes ulla erat reliqua, communicatis consiliis, quæcumque e re erant, præscribebant. Videbatur quidem morbus per intervallo remittere iherus adeo, ut de restituenda sanitate non exigua spes appareret; in primis postquam ægrotus vidisset salvum & inculmem jam in patriam revertum filium natu minorem, clarissimum virum Johannem Fincke, cuius redditum jam diu desideraverat. Sed cognitum est tandem, morbum tanto impetu vitalia vicerat jam esse aggressum, ut remediis nullus omnino eset locus. Interea, primo ineuntis novi anni die, vespertino tempore, vocato viro admodum reverendo & clarissimo, Mag. Erico Ol. Tormio, ad Deipara Virginis eccliam Pastore, post editam peccatorum confessionem, eorumq; impletatam remissionem, salutari Dominicæ Cœnæ Sacramento ad beatum ex hac vita discessum se præparavit; doct. sacerdoti, quum de rebus spiritualibus, iisq; quæ ad animæ salutem pertinent, haberet cum ipso sermonem, respondit, ita se æternâ vita desiderio jam dudum esse caput, ut nihil optaret magis, quæcumque e se participem. Tandem, compotis membris, compressis oculis, animo fidei pleno, 4 Non. Januarii, circa medium noctis, animam, quæ annos septuaginta, menses sex, dies decem, in terrenâ corpore transegerat, Creatori reddidit. Cuius eximias virtutes, quum diffusam orationem requirant, hec recensere non permitit charta angustia. Et certè quanta fuerit eius pietas in Deum; fides in magistratum; innocentia; probitas, manuetudo erga omnes; misericordia erga afflitos, in adversis patientia; in celibatu castitas; in exsequendis officiis partibus industria; cum collegis concordia; in rebus agendis prudenter; abunde testatur publica fama. De eximia ejus in Mathematicis, & Physicis eruditone satis superq; perhibet doctissima scripta, tum ordinariorum exercitorum l. cō, tum data occasione typis impressa. Quæ ouïuntur Serenissimam Regiam Majestatem ante aliquot annos ita permovere, ut, post obitum senioris Finckii, cui in Academia fuerat semper proximus, in laborum præmium, emeriti professoris privilegia ei clementissime concesserit. Quum vero hodie, horâ prima pomeridianâ, terra sint tradendæ summi viri reliquiae; vestra, Cives Academicij, erga optimè meritum gratitudinis est, exequias ejus frequentes deducere; & quod potissimum est, gratisimam eis memoriam virtutum imitatione ostendere. Etenim vituperat magis honestum, quām laudat, qui, quod lingua, verbis, sermone de predicator & extollit, id moribus, factis, vita non exprimit. P. P. Hauniæ, Idib. Januar. Ann. A.D. Chr. CICIC LXII.

the Chinese model took

(2)

VCCVDEMI KEGIWHUNNEME

M. CEDERBLAD MOLLE

Bræder

RECTOR
ACADEMIÆ REGIÆ HAUNIENSIS
M. CHRISTIANUS NOLDIUS

S. S. Theologiæ Professor Publicus

Academicis Civibus

Salut.

Eu! quantum non modò delicium nobis, sed & solatium qvam plurimis erectum, lugendum nunc indicamus; heu! qvàm piam, qvàm divinam & verè celestem animam nobis abstulit primus novi anni mensis, ex cuius auspicio, si omen in sequunturi temporis partem accipendum esset, proh! quantum doloris innocentes, quantum moestitiae optimi metuerent, quantum gaudii præstantissimi qviq; , quantum præsidii pauperes & afflicti amitterent! In humanis enim desit esse, qvæ ad humanitatem omnem omnibus præstandam nata esse videbatur: è vita excessit, qvæ multis vitæ subsidia præbebat, ipsa verò vitæ optimæ fulgentissimum erat exemplar: ex oculis hominum subducta est, qvæ oculos omnium qvotidie piis suis officiis oblectabat, piarum Matronarum omnium lucidissimum jubar & summum decus **MARGARETA FINKIA**, Thomæ filia, viri excellentissimi D. GEORGII FUIRENII, Medicinæ Doctoris in hac urbe qvondam experientissimi Vidua. Solvit hoc qvod naturæ debuit, ac corpore, qvæd inter mortales gessit, deposito, ad originem suam reversa est, ut majores in celo functiones obiret, qvæ nullis potuit fatigari in terra. Patriam habuit hanc ipsam celebrimam, in qua obiit, Danorum urbem Hanniam; Parentes inclitâ familiâ genitos D. THOMAM FINCHIUM, æterni nominis virum & Medicinæ qvondam Professorem in Regia hac Academia celebrimam; Matrem **SOSTRATAM IVARI** filiam, matronam omnibus virtutibus, qvæ in muliebrem sexum cadere possunt, condecoratissimam. Qvibus vitæ antoribus, cum lucem anno reparata per Christum salutis M. D. XCV. aspexit, Maji VII, sub horam secundam nocturnam, per solennes sacri Baptismi ritus Deo Servatori XIV. Maji consecrata fuit, ut qvæ vivere modò cooperat, non hujus tantum, sed & melioris æternæq; vitæ spem, Christo insita, lucisq; sanctorum hæres facta, haberet. Inde inter pias Parentum curas educata, ac Christianæ pietatis initii, quantum tenera ætas ferebat, imbita, qvum non nisi sancta & splendida domesticæ vitæ exempla occurserent, ad illa omnia, qvæ virgineum sexum maximè ornant & perficiunt, gnaviter profecit. Ea tum in illo ætatis lubrico cœpit vera à pravis, bona à malis dignoscere, perversos seculi mores fugere, solasq; virtutes amplecti, hoc præcipuum foeminei sexus decus reputare; quo qvæ eminent, hæ tantum coeteris præstant, quantum inter sydera minor, maximæ mundi luce. Ita pietatis non præceptis tantum, sed & usu qvotidiano firmata, reæconomicâ, frugalitate, modestiâ, cœterisq; virtutibus asseverata, ad qvarum studia ipsa congenitæ indolis ductu sponte frerabatur, sibi non modò animos Parentum qvàm maximè adstrinxit, sed & gratiam inter omnes conciliavit. Decimum octavum annum attigerat, prius qvàm ad matrimonii cogitationes animum applicare voluit; qvo tempore vir excellentissimus & experientissimus D. GEORGIUS FUIREN patriciâ familiâ genitus, Medicus, Chymicus, & Botanicus hujus urbis eximus, virginis tanta virtutum famâ & laude commendatissimæ amore captus, eam sibi conjungem dari expetiit; in cuius votum, cum Deum autorem habere videretur, consentientibus carissimis Parentibus & amicis, demum descendit, ac datâ sponsæ fide, nuptias cum eo Hannia celebravit anno M. DC. XIII., Julii undevicesimo. Inde mater facta qvinque liberorum, trium quidem masculi, duarum verò foeminei sexus, multis & maximis felicitatis argumentis effloruit. Vivere jam ante matris obitum desierunt duo filii & una filia, è qvibus maximus natu, vir excellentissimus & experientissimus D. HENRICUS FUIREN, Medicinæ Doctor celebrimus, cujus æternam & sacram apud nos memoriam faciunt publicæ Bibliothecæ splendidum auctarium, Museiq; Anatomici rarissima monumenta: Alter THEODORUS FUIREN, vir summa eruditione & insigni rerum experientiâ clarissimus: Filia SOSTRATA, qvæ viro nobilissimo & excellenissimo Dn. CORNELIO LERKE / Serenissimæ Regiæ Majestatis ad Hispanos Oratori & Legato nupserat. Superstites sunt, THOMAS FUIREN, vir eruditione rerumq; scientiâ maximâ clarissimus: MARIA matronarum omnium maximum decus, defunctæq; matris vivum exemplar, uxor carissima viri plurimùm reverendi & eminentissimi, Dn. D. JOHANNIS SVANINGII, Archiepiscopi, Aſſessoris collegii Status, Præidis collegii Consistorialis, S. S. Theologiæ Doctoris & Professoris in Regia hac Academia celebrimini, ac Facultatis Theologicæ Decani. Hoc liberorum numero ancta, inter tot insignia futuræ felicitatis argumenta, mundi inconstantiam experiri cœpit, qvum virum suum carissimum amavit, qui anno M. DC. XXVIII. die Novembr. XXV fato functus, triste sui desiderium carissimæ uxori reliquit. Orbitatem nullo alio solatio toleravit, qvàm rectâ in Deum pietate, singulareq; in adversis omnibus constantiâ, qvæ integrum semper servans animum in viduitate maluit annos fere XXXVII consumere, postquam cum beato viro ann. XV, menses IV, diesq; septem traduxisset, qvàm ullius mariti amplexus secundis nuptiis inire. Totum autem hoc vitæ tempus qvanta pietatis, prudentiæ, æquanimitatis, constantiæ & omnismoderationis laude transegerit, nemini civium incompertum esse potest, universa civitate summas ejus virtutes pleno ore prædicante, ac maxima parte conquerente tantam sibi matronam tam repentina morte ereptam esse. Præcipua ipsi cura fuit, ut Deo sanctè viveret; secunda, ut fidem sanctis operibus probaret: qvibus studiis maximè animata, sacros cœtus potissimum amavit, de verbo divino, qvo rectæ prudentiæ, veræq; felicitatis fundamenta continentur, in primis solicita; sacramento corporis & sanguinis Dni. freqventer ufa, qvibus exercitia pietatis domestica addidit, hymnis & precibus qvotidiè mane & vesperi cum totâ suâ familiâ vacans. Ad usum verò, qvàm benè singula traduxerit, qvæ ex verbo divino percepere, certissimo documento esse potest tota ejus vita, qvæ nil nisi pietatis & omnis honestatis illustre qvoddam speculum fuit; sive sanctum qvem erga maritum fovit, dum vixit, amorem spectes; sive affectum pium erga liberos servatum, rectamq; in eis non ad corrupti seculimores, luxuriam & superbiam, sed ad probitatem, humilitatem, frugalitatem, temperantiam, cœterasq; virtutes omnes educandis; sive servatam erga suos fidem, propensum; in omnes amicos studium; sive liberalem in pauperes animum, qvem partim splendidis donationibus; nam Pastorum viduis 500 Imperiales, Nosocomio verò publico 1000 legavit; partim qvotidianis eleemosynarū erogationibus, modò palam, modò occulte factis, abundè testatum reliquit. Ad diem XVII hujus mensis, qui Martis fuit, Pleuritidis doloribus infestari gravius qvàm unquam cœpit, de qvo malo commodis remediis statim opportuno tempore propellendo solliciti liberi consilium & opem virti excellentissimi & experientissimi, Dni. D. PAULI MOT, Serenissimæ Regiæ Majestatis Medicis aulici eximiis implorarunt; cui qvoq; operam suam deinde rogatus adjunxit vir excellentissimus & experientissimus Dnus D. ERASMUS BARTHOLINIUS, Medicinæ & Mathefeso in Regiâ hâc Academiâ Professor celebrimus; qui simul convenientia remedia ægrotæ præscriperunt. Sed omnem & amicorum & Medicorum fidelem curam elusit nō oriendi necessitas: qvam non longè abesse animadvertisens ægra, cogitationibus à mundo aversis, atq; in solâ divinâ voluntate fixis, totam se ad abitum ex hâc vitâ paravit. Die Veneris, qui fuit XX Januarii, virum clarissimum & multum reverendum Dnum: Mag: MICHAELM HENRICI ad se vocari curavit, cuius piâ & ubertim consolatione, certa de gratiâ Dei facta, corporis & sanguinis Dni nostri Jesu Christi Sacramentum sumpsit; qvo refecta, quieto & patientiâimo, Spiritu Dei plena recubuit, pia cum amicis inter summos dolores colloquia miscens. Redente sub vesperam M: MICHAEL E, cum ex verbo Dei prolixum solatium adferret, ipsa compositis manibus non modò verba prælegentis avide excipiebat, verum & pulcherrimis divinæ Scripturæ sententiis insignem suam fidem declarabat, præsentim aureis illis Apostoli verbis ad Rom: VIII. v. 38. Nam mihi persvasum habeo, neq; mortem, neq; vitam, neq; angelos, neq; principatus, neq; potestates, neq; instantia, neq; futura, neq; altitudinem, neq; profunditatem, neq; ullam creaturam me separare posse à dilectione Dei, qvæ est in Christo Jesu Domino nostro. Inde in levem somnum incidit, è qvo brevi post expergefacta, iuspiis qvibusdam paucis & lenibus ductis, Servatori animam suam tradidit, horâ septimâ, præsentibus carissimis liberis, sororibus, aliisq; amicis, postquam annos LXIX, menses VIII & dies XIV in hac mortalitate explevisset. Vestrum est, Cives Academicæ, matronæ tam conspicuæ & inlustre exemplum natæ, frequentes, ad horam I. promeridianam, qvæ efferendum ejus funus est, ire exequias. Valete cives, & virtutem recte estimare, mortemq; brevi adventuram perpendere tantis exemplis discite. P. P. Hauniæ feriâ tertâ, pridie Calend. Febr. M. DC. LXV.

D. Thomas Fincham.
2 May. 1656.

M P E T R U S

HISTORIÆ TR

1656. 1656.

THE OFFICE OF THE CHURCH OF ENGLAND IN THE REIGN OF KING JAMES I.
CONTINUATION OF THE HISTORY OF THE CHURCH OF ENGLAND FROM THE REIGN OF KING HENRY VIII TO THE REIGN OF KING JAMES I.
BY THOMAS FINCHAM, D.D. M.A. BISHOP OF LICHFIELD AND COVENTRY.
PRINTED FOR JAMES WOODCOCK, 1656.



D THOMAS

CHURCH OF ENGLAND, WITH THE HISTORY OF THE CHURCH OF ENGLAND, 1656.
CONTINUATION OF THE HISTORY OF THE CHURCH OF ENGLAND FROM THE REIGN OF KING HENRY VIII TO THE REIGN OF KING JAMES I.
BY THOMAS FINCHAM, D.D. M.A. BISHOP OF LICHFIELD AND COVENTRY.
PRINTED FOR JAMES WOODCOCK, 1656.

RECTOR
REGIÆ ACADEMIÆ HAFNIENSIS
M. PETRUS SPORMAND,
HISTOR. PROFESSOR PUBL.

Lecturis evanescere et obvaniacis pr.

Si fas esset rerum naturam ad arbitrium suum inspicere ac detinere, adeoq; cum Theophrasto accusare, qvòd cervis & cornicibus tantum indulserit, ut multa secula edurarent, homini verò cæteris animantibus imperaturo, tam exiguum ævi concesserit; paratè forent optimæ mentes immatura ambitione judicio cum illa experiri. Verum enim vero qvoniā irritus est conatus cum summo rerum autore contendere, prestat in ejus voluntate ac decreto acquiescere, qvā vana & imprudenti diligentia disputare, parensne melior homini, an tristior noverca fuit natura; præsertim cum his querelis nec legem moriendi mutaverimus, nec naturam nostram. Qyanqvam autem non idem spaciū vitæ hominum sit, cùm nonnullos in ipso vitæ apparatu, alios in flore ætatis vita destituat, pauci juvenes ad constantem ætatem veniant: in tanta tamen mortalitatis inconstantia, eandem fidem mortalibus præstat natura. Cùm enim summum humanae vitæ terminum mortalibus aliquando constituerint clarissimi sacrarum opinionum conditores, ad ætatem aliquam per venire possumus vivendo, & sexaginta, septuaginta, octoginta aut plures etiam annos confidere; supra centum vivere, paucissimis datum est. Tam laffa & velut effœta jam facta est natura, ut, sicuti aliæ res usu ac tempore atteruntur, & ipsa decreverit. Patrum nostrorum memoria vix eos numerabant qui multis ætates vixissent, novum qvippe haud erat ad 700. aut 800. annum vitam perducere: postqvam verò mortalium impietas vindictam Deo extorserat, inter alia pœnæ argumenta, ut iret homo ad pœnam pleno gradu, ætas cursum suum aut revocavit aut suppressit. Hinc illa maximi medicorum exclamatio, *Vitam brevem esse.* Qvamqvam si verum facere judicium velimus, *satis longa vita,* qvæ mortales variis modis exercet; qvæ tam vaga est, inconstans, & mille injuriis obnoxia. Jam huc, jam illuc vagamur, veluti militantes, qvos ducum ambitio versat ut pilas, dividitq; in hospitia, ea tamen lege, ut semper in procinctu sint. Neq; est qvòd aliquis sibi aliam polliceri velit fortunam, cùm eandem experiantur omnes qui nati sunt; qui sicut aliquando coepерunt, ita & esse desinent omnes, ponentq; spiritum, qui solus hanc prærogativam habet, qvòd moriendi necessitatì obnoxius non sit. Qvocirca supervacuum est cupere vitam longævam, paucorumq; annorum accessionem votis mendicare, cùm & inquieta sit à primordiis vita, & nunq; vnam se longius proferat ætas, aut regis imperio, aut favore amicorum. Vitam enim qvia precariò habemus, autori reddere, ubi eam repetere visum est, cogimur. Illustre itaq; mortalitatis naturæq; variantis exemplum erit Vir Excellentissimus experientissimus & Clarissimus, plurimorum seculorum memoriam dignissimus, senex ille Venerandus, omniq; laude major,

D. THOMAS FINCKIUS.

Cujus ætatem, qvia vitæ humanae terminum supergressa est, qvem vatum maximus in octoginta annis, si ad summum protogari posset, olim posuit, meritò jam inter rara felicitatis humanae exempla numeramus. Qvocirca omnino par est, ut tanti viri facta, vitam moresq; posteris bona fide tradamus. Ortus est THOMAS FINCKIUS in Cimbria Meridionali, seu Ducatu Slesvicensi in oppido Flensburg, Anno 1561. die Januarii 6. Patre Jacobo Finchio, Avo Jacobo, Senatorii ordinis. Matre Anna Thor-Schmeden, Virgine raræ castitatis, Thomæ Thor-Schmeden Senatoris itidem Flensburgensis filiâ. Hisce ille parentibus feli-citer natus, à sacris, qvibus initiatus est, vitam auspiciatur, adscribiturq; Christianorum contubernio. Qvamqvam verò matrem aliquot à partu diebus amiserat, in patris tamen sinu indulgentiaq; educatus est, ne qvid sibi permitteret contra bonum morem magna pietas. Audiverat qvidem is in Acad. Wittebergenfi Philippum Melanchtonem, ut vel ejus eruditio sola sufficeret institutioni filii; maluit tamen prudentiæ Patrui Thomæ Finchii civitatis Flensburgensis Consulis, ut & Avunculi Reinholdi Thor-Schmeden ejusdem urbis Senatoris, optimam indolem tradere. In ædibus itaq; Avunculi aliquot annos non sine fructu fuit: Nam quantum in moribus, conversatione cottidiana, quantumq; in studiis M. Sebaltiano Schrodero, M. Thoma Scattenbergio, diligentibus ac moderatis doctribus, aliisq; præstiterit, ex eo liquet, qvòd annos natus XVI. sedem ac magistrum studiorum Argentinam elegerit, locum comitate & parcimonia misum, ac bene compositum. Solent nonnulli peregrinationes suscipere vagas, littora, maria terrasq; oberrare, discurrere, locorumq; mutationibus inquietari, & qvæ minima ac vilissima ferè sunt, æstimare, ut videlicet famam aucupentur. Hanc mortalium stultitiam FINCHIUS nostraris risit atq; contemptit. Qvamqvam enim homo esset ejus ætatis qvæ est ad virtia maximè prona; facile tamen id à se impetravit, ut posset consistere, & secum morari. Adolescentes vagos compositæ mentis esse non existimabat, verum instar arborum, qvæ cùm sæpe transferantur, nunq; convalescent. Itaq; qvinq; Academias Argentinensi impendit, Virisq; Clarissimis & Doctissimis, Johanne Sturmio, Melchiore Junio, Michaële Beutero, Oberto Giphanio, Theophilo Golio, Cunrado Dafypodio, Davide Wolcensteinio, Johanne Benzio, Joh. Ludovico Havvenreutero, aliisq; jam cœlitum numero adscriptis, velut præceptoribus usus, corumq; dictionibus ita deditus, ut non tantum Philosophiæ, Matheseos & Eloqventiæ mediocria posuerit fundamenta, verum etiam diligentiam, vitæ morumq; integratatem singulis ita probaverit, ut Academias illius Rector, Vir elegantissimus, D. Melchior Junius Eloqventiæ Professor, honestam ac recentem illius ac patriæ pariter civitatis memoriam in publico programmate Anno 1600. 17. Kal. Febr. tanto ab abitu intervallo, exstare voluerit. Qvamqvam autem elapsò qvinq; ab Avunculo in patriam revocatus esset, qui cura oneribusq; tutelæ, ob sororem jam ante elocatam, liberari vellet; noluit tamen petitioni satisfacere, anteq; vnam annum ferme Academias Germaniæ aliquot celebrioribus perlustrandis, Jenensi, Wittebergensi, Heidelbergensi verò potissimum ac Lipsiensi tribueret, non ut ociosus spectator, sed auditor industrius, qvi, qvæ imbibera Matheseos ac Philosophiæ primæ initia, ea Doctorum virorum colloqviis & conversatione, ubere qvæsi rore ad aliquem maturitatis fructum assequendum irrigaret. Rebus domi expeditis, matuoriem in Germaniam redditum pestis passim sæuentis inclemens menses fermè qvinq; morata est. Interim novæ cum Cl. ac Doctissimo Viro D. Petro Severino, orbi literato satis jam noto, affinitatis tum ineundæ occasio, cum aliis, tum in primis Illustribus ac Magni. Dn. Nicolao Kaasio Regis Daniæ Cancellario magno, & Dn. Christiano Frisio ejusdem postea in tanto officio successor dignissimo, studia illius atq; conatus ita commendavit, ut amore ac favorem uterq; cum vita exstare voluerit. Ejus qvoq; famæ celebritate motus Vir illustris ac Strenuus Dn. Henricus Rantzovius Serenif. Reg. Maj. in Ducatis Cimbricis vicarius, ob insignem Mathematum peritiam, ita eum amare cœpit, ut & Bredenbergam ad se commoret honorificè, & reliquo deinceps vitæ tempore ejusdem honoribus atq; conatus qvā maximè faverit. Cum primū autem & pestis desæuentis & comitatus Franco-furtensis oportunitate licuit, Basileam concessit, in Monspessulanam Academiam, Medicinæ studiis, amplissimoq; Medicorum collegio claram, iturus. Verum cùm passim Viri docti sollicitis eum precibus urgerent, ut qvas Triangularum Analyses solidas illas ac expeditas delinearat, partimq; ex Albategnii, Joh. Regiomontani, Erasmi Rheinhaldi, Francisci Maurolyci particularibus præceptis, partim privata industria & attentione in regulatum generalitatem redegerat, eas publici juris faceret, & commodam Basileæ offerri sibi videret commoditatem, studia ac curas in Medicinæ deinceps ac Philosophiæ attentionem majorem commutatur, eam negligere noluit. Itaq; semestris temporis spatio ibi commoratus, Geometriam Rotundi edidit, qvæ, ut juvenilis qvidem fervoris ac peregrinationis festinatione potius effusa quam elaborata censeris possit; Viris tamen doctis ac præstantibus artificibus Christophoro Clavio, Joh. Antonio Magino, Adriano Romano, Mich. Maestino, Snellio utriq; Patri & Filio, Bartholomæo Pitisco, Philippo Lansbergio, Nicolao Urso Dithmaro, Danieli Miverio, aliisq; pluribus ita placuit, ut alii privatis ad eum literis, alii in publicis & lectionibus suis & scriptis ac monumentis, illius cum honore meminerint. Cùm autem consilio Medicorum Basileensium præstantissimorum, Plateri, Et asti, Zvingeri, Stupani, Bauhini, qvos honoris causa ut amicos & præceptores & nomina-

ПОЯСНИДАНИЕ ESSOR PUBLIC

N C K I U S

bat s̄pē & perpetuō exosculabatur, Galliæ Italiam prætulisset, sine mora illi sese itineri accinxit, Medicinæ ac Philosophiæ operam datus. Audivit autem in Academia celeberrima Patavina Medicos præstantissimos, Bernardinum Paternum, Hieron. Mercuriale, Capivaccum, Albertinum Bottonum, Melchiorem Guilandinum, Hier. Fabricium, ab Aqvapendente, Herculem Saxoniam; aliosq; viros nominatissimos, Franciscum Piccolomineum, Archangelum Mercenarium, Jac. Zabarellam, Malerium Mathematicum, &c. Interim ita sese apud Nationis suæ Germanicæ consortes gesit, ut & Procurator eligeretur, & post in Academia Consiliarius constitueretur, monumento inibi in Templo D. Sophiæ Nationis Germanicæ Studiosis Medicis erecto, & Bibliothecâ tum primùm instituta, qvam in amplissimum literatæ eruditioñis thesaurum utili ac honesta æmulatioñe successores auxerunt. In Academia Pisana cum aliis tum in primis Cæsalpinum & Bonamicum elegit, qvorum consuetudine familiariter usus plurimùm profecit, ut privatis uterq; literis deinceps cum eo amicitiam coluerit, & Bonamicus in publica suorum de Motu Commentariorum præfatione honestam absentis illius mentionem injecerit. In urbe Florentina liberalissimum Mariæ Nofocomium aliquot mensium spacio illum detinuit: potissimum qvòd illic liberum ac quotidianum offendere accessum, & in pharmacopolium iustruñtissimum, & ad complures variis ægritudinibus correptos. Italiæ quadriennio paulo minus jam confecto, prius exire noluit, qvam Ferrariam, Bononiam, Senas, Romam, Capuam, Neapolin, Puteolos, Vicentiam, Veronam, Mediolanum, Taurinum, Venetias cum primis, reliquiasq; & Academias & urbes nobiliores adiisset, & qvæ à peregrinantibus in itinere æstimari debent, diligenter attendisset. Demum studiis suis consulturus Basileam rediit, in ibi p̄; præceptorum suorum secensuræ subjecit, dignus judicatus, qui à celeberrimo Medico & Philosopho Theodoro Zwingero, Medicinæ Doctoř, die Bartholomæi, Anno 1587. renunciaretur. Prius verò qvam in patriam rediret, celebriores Germanicæ partes & Academias perlustravit, Franciam, Sveiam, Bavariam, Austriam, totumq; tractum Danubianum; item Posoniā, Jaminum ac Comorram Hungariæ: ita tamen ut singulis Academiis Friburgensi, Wirtzburgensi, Altorfinæ, Tubingensi, Ingolstadianæ, Lavinganæ, Dillinganæ, Viennensi temporis justam moram tribueret, donec per Moraviam, Bohemiam, Misniam, Marchiamq; ad suos domum rediret. Reversum ac rebus Medicis aliquandiu Flensburgi incumbentem Illustrissimus Princeps ac Dominus Dn. Philippus, Norvegia h̄eres, Dux Slesvici & Holsatiæ, Gottorpium evocavit, Medicumq; suum constituit. Tum ex Hesiodi præcepto, constituta domo, de ducenda uxore cogitans invocato Divini numinis auxilio, maturo consilio lectissimam ac pudicissimam sibi elegit Virginem Sostratam Ivariam primario loco honestisq; parentibus in Frisia Eidorensi prognatam, iis fæminini sexus ornata dotibus, ut in felici ac lato 24. fermè annorum conjugio, marito demum viduo insatiabile sui desiderium reliquerit. Cum in arce Principis Tonningæ nuptias d. 30. Augusti Anno 1590. celebraſſet, inq; ipſa nuptiarum solennitate ab Academiac nostræ Professoribus literæ allatae essent, qvibus Illustris ac Magnifici Viri Dn. Nicolai Kaafij R. M. Cancelarii & Academiac conservatoris summi Consilio Mathematica ei deferebatur professio, & Mense mox subsequente Octobr. Illustrissimus Princeps Dn. Philippus vitam cum morte commutasset, ipse qvoq; vitam aulicam cum ocio Academico commutare decrevit. Itaq; à Reverendissimo ac Illustrissimo Principe Dn. Johanne Adolpho Archiepiscopo Bremensi ac Lubecensi, Cimbrorum Duce, Principis sui laudatissimæ memoria Fratre ac Successore petita humillima dimissione, eam clementissime obtinuit, & Anno 1590. in Augusto sibi delatam Mathematicam Professionem, anno demum 1591. in Julio, postquam Horoscopographiam suam paulo ante edidisset, adiit, eiq; præfuit donec Anno 1602. Eloqventia Professioni de Perillustris ac Magn. Dn. Christiani Frisij de Borreby Cancelleri voluntate præficeretur. Cumq; non longo post tempore Cl. Vir D. Andreas Christierni, & Medicus in Academia secundus, & Oeconomus bonorum Sorenis Scholæ administrationi destinaretur, oeconomia & Communitatis Regiæ bona protinus administranda suscepit. Qyanquam vero Professio Medica Cl. Viro D. Petro Severino Regiæ Majest. Medico Magnifici Dn. Cancellerij consilio decreta esset; tamen cum ille immaturo fato Academiac eriperetur, & paulo post Cl. Vir D. Andreas Lymvicus Medicus Senior in vivis esse defiſſet, Illustris Cancellerij favore factum est, ut prius qvam ab illo relictam Medicis Secundi stationem adiret, hujus locum Anno 1603. conſequeretur. Interim latum & felix conjugium D. O. M. filii tribus & 6. filiabus auxit. Filius medius Ivārus filiæq; duæ Druda prior ac Brigitta moriendo matrem anteverterunt: ultimus Thomas mortem Matris, qvam 25. Junij 1614. Pater luxit, annos natus 16. infuscatus est. Primus natu Vir Clarissimus, Academiac nostræ jam Senior, M. JACOBUS FINCKIUS, Physices Professor publicus, cum conjuge Margaretha Tetens, Avum fecit duorum filiorum Thomæ & Johannis, totidemq; filiarum, Sostrata & MARGARETHA, proavum verò duorum filiorum totidemq; filiarum. Filia natu major, ANNA qvæ nupsit D. Casparo Bartholino S. S. Theol. Professori sex nepotes unamq; neptim Seni Finckio genuit, novem proneptes totidemq; proneptes, duas abneptes: Altera MARGARETHA, qvam duxit D. Georgius Fuiren, tres nepotes duasq; neptes, pronepotem unum & tres proneptes: Tertia DOROTHEA conjux D. Olai Wormij Med. P.P. sex neptes, qvinq; proneptes & sex proneptes. Qvarta Druda uxor D. Johannis Brochmanni, duos nepotes, qvatuorq; neptes, & duos proneptes: qvos si numerato mavis, erunt 79. Qya verò fide ac industria & Academicis prælectionibus & disputationibus, alijsq; Academiac negotijs spacio 65. annorum vacaverit, bonorum Regiæ Communitatis administrationi ab Anno 1602. ad Annum 1654. præfuerit, & Magistratum Academiac summum quintum gesserit: & qvo modo domui suæ honestè ac benè prospexerit, cum omnibus interim omnium ordinum horumq; amicè & promptè conversatus fuerit, Serenissimi Regis Christiani IV. Reginæ utriusq; Sophiae & Annæ Catharinæ, ac Principum liberorum, aliorumq; Magnatum valetudini curandæ s̄p̄ius adhibitus, id Collegis, auditoribus ac discipulis, reliquo rūm q; ordinum in qvæ vis societate bonis censendum ac æstimandum relinqvimus. Concepereat ~~ταχίστων~~ Mathematicam & in argomento Geometriæ Rotundi ut ipse præstantissimorum Mathematicorum conatus excitavit & juvit, ita ab iisdem vicissim didicit qvibus opus suum interpolatum augeret: Sed qvæ illi in Academia commissa fuerunt negotiæ publica qvam plurima, & Oeconomie Regiorum Alumnorum fidelissimæ & onerosissimæ curæ, qvæq; vel singula singulos & totos requirunt homines, hæc aliaq; ingenii divini monumenta interceperunt. Coepit enim tum temporis divinæ benedictionis uberrimus prouentus, sub ipsius administratione in communitatis regiæ commoda, qvotidie augeri, unde factum est ut Oeconomi priores ædes & aream dupla accessione locupletaverit, novo insuper coenaculo pro Studiosis alumnis extructo. Nec minus illum fatigavit elegans & splendidum illud, habitationibus alumnorum regionum destinatum ædificium, qvod Regentiam vocant; cuius fabrica quantum hauserit argenti, quantum temporis insumpserit, facile loquuntur, qvillam provinciam unquam subierunt. Posset ex dictis ipsius fidelitas & diligentia abundè sat's a stimari, nisi majus adhuc accederet superpondium. Cimbria n. à milite Cesareano ob fessa & devicta, cùm magnus esset hic Studiosorum exulum numerus, ex summi magistratus voluntate, Oeconomia res ita dispensavit, ut plus qvam quadraginta, ultra numerum, qvibus libera mensa ex fundatione regia decreta est, alerentur, & adhuc aluntur. Sed nondum finis erat laborum & variarum qvibus qvotidie exercebatur curarum, dum ædes communitatis, & omnes Oeconomia officinæ ingenti incendio conflagrarunt. Qvibus restaurandis qvamq; non parum requirebatur sumptuum, efficit tamen vir præstantissimus, ut sine magno aliquo rei istius familiaris dispendio, ad istam qvæ nunc in platea septentrionali visuntur, ex reverent magnificientiam. Non sufficit unius pagellæ angustia tanti viri mieritis consignandis, aut vita tam laudabiliter actæ tabulis recensendis: Qvam enim pacis & concordia semper fuerit amans; qvam omnibus bonis carus & amicus; qvam liberalis in stipendiis pro studio Medico & Philosophico promovendo, constituendis; qvam in pauperes & egenos beneficis, publica fama & rationes testes esse possunt, & vel morte confirmata extrema ipsius voluntas revelabit. Ideoq; finem hic facimus solemnī formula, Bene vixit. Et qvæ bonæ vita exitus nunquam tristis esse solet, ipsi qvoq; hanc felicitatem non invidemus. Postquam enim Venerandus hic Senex, laborum, honorum & annorum (utpote annum agens 96.) qvotidie magis magisq; vires debilitari animadverteret, totus in precibus, & qvotidianis pietatis detinebatur exercitiis, usq; dum 10. Aprilis jam proxime elapsi, febriculâ corriperetur, qvæ accedentibus gravissimis, ex Calculo, alijsq; pectoris doloribus, emaciatum & senio confeatum corpusculum lancinaron, ut decimo quarto à decubitu die 24. scilicet ejusdem Aprilis, animam Creatori suo placidissime redderet. Ita nunc demum plurimorum dierum & laborum verè satur in cælestem commigravit patriam, desideratissimæ sanctorum Angelorum & Beatarum Mentium societati adjunctus Magnus noster FINCKIUS. Corpus hospitium illius illustris animæ, qvæ potiores orbis provincias laude sui nominis impletivit, hora I. in tumulto plurimos abhinc annos eidem destinato, in Templo D. Virg. honorificè componetur. Vos Cives Academicici, ite qvanto potestis maximo ac decentissimo concursu, una cum reliquis Ordinis nostri confortibus, tanto viro exeqvias, nunquam certe videbitis in hac Academia, fortè nec in universo Dania regno celebroris viri funus, tam qvoad prægrandem ipsius ætatem, per amplam & summè honoratam familiam; qvam qvoad insignem ejus in vita candorem, incomparabilem eruditioñem, admirandam prudentiam, summa erga omnes humanitatem, & reliquam plurimarum virtutum gloriam. P. P. Hafniæ, d. 2. Maj: Anni M. DC. LVI.

Sub Officii nostri Sigillo.

